

MAJOROS TÍMEA

A Be.-módosítások az időszerűség követelményének jegyében

Eljárás a távollévő terhelttel szemben

A konferencia címét már önmagában is gondolatébresztőnek találom. Az első kérdés, ami megfogalmazódott bennem, hogy vajon kinek jelent nagyobb kihívást a kodifikáció? A jogalkotónak vagy a jogalkalmazónak, netán a tudomány képviselőinek? A jogalkotó persze kénytelen egyedül viselni a kodifikáció terhét, ám annak gyümölcséből mindannyian csemegézhetünk. Igaz, sokszor fanyar ízzel a szánkban arra a következtetésre jutunk, hogy jobb lett volna, ha nem kóstolunk bele.

Csak a büntetőeljárás törvényt több tucatszor módosították az elmúlt tíz évben. Ez a szám nem csekély, a kialakult jogéleti attitűdnek megfelelően pedig, már meg sem lepődünk egy-egy újabb jogszabály-módosításon. Közönyösen tudomásul vesszük ezeket, mintha az volna a természetes, hogy a jogalkotó átgondolatlan, vagy az éppen aktuális érdekeket szolgáló normákat alkot. Úgy vélem, a jogalkotással járó felelősségérzet a zérushoz közelít, ez pedig nemcsak a jogszabályok színvonaltalanságát eredményezi, de bizalmatlanságot is szül a törvényhozással szemben.

A nemzetközi fórumok a modern büntetőeljárás eszméjének jegyében, bizonyos elvárásokkal figyelik az államok belső jogalkotását. Alapelveket, kívánatos és követendő regulákat állítanak elénk, és számon is kérik azok megvalósulását. Ez idő tájt az egyik ilyen népszerű és követendő elvárás az időszerűség követelménye, amely nemcsak nemzetközi egyezmények által elismert, hanem az Alaptörvény által is deklarált alapjog. A társadalom részéről e tekintetben ugyancsak nyomás nehezedik a törvényhozóra, aki ezért igyekszik produktívnak mutatkozni, ha az ésszerű időben való elbírálás érdekében – vagy inkább annak ürügyével – eszközölhet jogszabály-módosításokat.

A fentiek alapján tehát, az már kérdéses, hogy ez a termékenység mennyire üdvös. A legfontosabb kérdés mégis az, hogy mennyit áldozhatunk még fel az eljárási garanciákból és az alapelvekből az időszerűség oltárán? Az ugyanis belátható, hogy a garanciák csorbítása nélkül nincs mód az eljárás gyorsabbá és egyszerűbbé tételére.

E tanulmány témájául a távollévő terhelttel szembeni eljárást választottam, amely különeljáráson a jogalkotó nem sok változtatást hajtott végre az utóbbi időben. Az utolsó ki egészítésre közel egy éve került sor, ez az idő pedig viszonylag hosszúnak számít az elmúlt évek jogalkotási aktivitását tekintve. A távollévő terhelt ellen folyó eljárás egy meghökkentő jogeset kapcsán kezdett foglalkoztatni, amely rávilágított bizonyos kérdésekre, és aggályokat ébresztett bennem ezen eljárási móddal kapcsolatban. Előre vetítve mondandóm lényegét, kénytelen va-

gyok felállítani azt a tételt, hogy a távollévő terhelttel szemben folytatott eljárás nemcsak a büntetőeljárás – és főként a tárgyalás – alapvető elveinek, hanem a jogbiztonság és kiszámíthatóság sérelmének veszélyét is hordozza. Emellett erősen megkérdőjelezhető hatékonysága miatt is támad némi ellenállás bennem.

Nem ismertetem a tételes joganyagot, csak amennyiben feltétlenül szükséges, és nem vállalkozom e jogintézmény történeti fejlődésének részletes feltárására sem. Néhány jogtörténeti momentumra azonban mégiscsak utalnom kell.

Már a római jogban ismert volt a terhelt távollétében történő elítélése, azonban büntetést nem lehetett kiszabni vele szemben. Egyszerűen jogvesztett lett az, aki makacssága folytán nem jelent meg a tárgyaláson, és vagyonát elkobozhatták. Az *in contumaciam* (makacsságban való) elítélést alkalmazták az angol és kontinentális jogban egyaránt, s ennek alapjául azt az elvet tekintették, hogy aki nem jelent meg a tárgyaláson, az önként lemondott a védekezés jogáról.

Kissé előrébb ugorva az időben, az 1896. évi Bünvádi perrendtartásunkat említem meg, amely az „ismeretlenek, távollévők és szökevények elleni” ügyekben akként szabályozta a terhelt távollétében folyó eljárást, hogy annak eredményeként a terheltet nem lehetett elítélni. A Bp. következetesen „vallotta”, amit Finkey, vagyis hogy „A modern bünvádi eljárás ama szabályával, hogy >>senkit kihallgatása nélkül elítélni nem lehet<< s az eljárás vezérelveivel, a közvetlenséggel, szóbeliséggel és az anyagi igazság megközelítésére törekvéssel egyenesen ellenkezőnek (...)”¹ a terhelt távollétében való elítélése. Finkey megállapítása korántsem tekinthető idejétműltnek vagy meghaladottnak. A magam részéről messzemenőig egyetértek ezzel a gondolattal, és ennek szellemiségében közelítem meg a témámat.

Bárd Károly tanulmányában kifejti, hogy az Európai Emberi Jogi Bíróság a vádlott távollétében való tárgyalást igen szűk körben tartja elfogadhatónak. Ennek indoka abban ragadható meg, hogy a közvetlenség elve kivételesen fontos helyet foglal el a büntetőeljárás alapelvei között. Bárd szavaival élve ugyanis ez az elv megköveteli, hogy a nemzetközi bíróságok, akárcsak a jogorvoslat folytán eljáró nemzeti bíróság is „tartózkodjék a bizonyítékok felülmérlegelésétől és a tényállás megváltoztatásától.”²

A közvetlenség elve legteljesebb módon az elsőfokú bíróság előtt tud érvényesülni. A ténybíró van abban a helyzetben, hogy közvetlenül szerezzen tudomást a bizonyítékokról, meggyőződjön azok bizonyító erejéről, és észlelései révén alkosson teljes képet az adott ügyről. Ezen a ponton kapcsolódik a vádlott jelenléte, pontosabban e jelenlét természetének vizsgálata a távollétes eljáráshoz. Felvetődik, hogy a vádlott jogának, vagy kötelezettségének tekintjük a tárgyaláson való jelenlétét? Bárd a tisztességes eljárás egyik részjogosítványának tekinti, a magam részéről azonban Erdei Árpád álláspontját osztom, aki úgy vélekedik, „hogy a bűncselekmény elkövetésének legalábbis megalapozott gyanúja alatt álló vádlott számára a tárgyalási jelenlét a jog szellemében megállapított eljárási kötelezettség.”³ Végso soron arról van szó, hogy a terhelt tárgyaláson való jelenlétének fontossága éppen az ő jogai érvényesülésében kap kiemelt szerepet.

A terhelt lemondhat a személyes részvétel jogáról, ez nyilvánvalóan nem sérti a tisztességes eljárást, hiszen ennek a személyes jogosultságnak a természetével ez nem ellentétes. Azonban az igazságszolgáltatás nem köteles tudomásul venni a vádlott tárgyalástól való távolmaradását, és ennek érdekében kikényszeríthetik azon való jelenlétét.⁴ Ha mindenképpen ragaszkodunk a közvetlenséghez, akkor pusztán a terhelt kitaró makacssága miatt gúzsba köthetjük az igazság-

¹ FINKEY Ferencz: *A magyar büntető eljárás tankönyve*. Budapest, 1903. 495.

² BÁRD Károly: *Tárgyalás a vádlott távollétében – emberijog-dogmatikai analízis*. In: Ligeti Katalin (szerk.): Wiener A. Imre Ünnepi Kötet, Budapest, 2005. 209.

³ ERDEI Árpád: *Tanok és tévtanok a büntető eljárásjog tudományában*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2011. 296.

⁴ Uo. 222.

szolgáltatást. Másfelől azonban „a büntető igazságszolgáltatás állami monopóliumból a büntető igény érvényesítésének kötelezettsége következik.”⁵ A jogalkotói cél az volt e külön eljárás beiktatásával, hogy olyan esetekben, amikor a terhelt megszökik, ismeretlen helyen tartózkodik, netán olyan országba menekül, amellyel nincs kiadatási egyezményünk, legalább a terhelt szimbolikus elítélése megtörténjen. A büntető ítéletek kölcsönös elismerésének és végrehajtásának feltételeit szabályozó nemzetközi egyezmények kifejezetten értelmet adnak a terhelt távollétében lefolytatott bírósági eljárásoknak.⁶

Az könnyen belátható, hogy a nyomozásnak nem akadály, ha a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik, hiszen éppen a terhelt kilétének megállapítása is lehet a célja a nyomozásnak. Az sem előfeltétele, hogy kihallgassák a terheltet a nyomozás során. Kérdésként vetődött fel, hogy a megalapozott gyanú közlése nélkül terheltnek tekinthetjük-e a gyanúsítottat vagy sem. E körben az Alkotmánybíróság már hivatkozott 14/2004. (V. 7.) határozatában és a Legfelsőbb Bíróság eseti döntéseiben⁷ akként foglalt állást, hogy a terhelt pozíciója eljárásjogi értelemben nem függ az alapos gyanú közlésétől, tehát ennek hiánya nem akadály a eljárás lefolytatásának.

A „problémák” a vádemeléssel kezdődnek, a Bp. *expressis verbis* rögzítette, hogy „a bíróság elé nem állítható távollévő ellen sem vád alá helyezésnek, sem főtárgyalásnak, sem ítélet hozásának nincs helye.”⁸ Ilyenkor a bíróság eljárást megszüntető végzést hozott a terhelt vonatkozásában, és rendelkezett a bűnügyi költség viseléséről, illetve elbírálta az előterjesztett polgári jogi igényt. Ezek biztosítására pedig zár alá vették a terhelt vagyonát, továbbá biztosítási végrehajtást rendelhettek el. Mára – az alapjogokat folyamatosan bővítő jogfejlődés fénykorában – a hatályos Be. igencsak megengedőnek mutatkozik a vezérlevek alóli kivételek tekintetében. Bár a törvény rögzíti, hogy mely konjunktív feltételek megléte esetén emelhető vád a távollévő terhelttel szemben, mégis aggályaim vannak e különjárással kapcsolatban.

A Be. 527. § (3) bekezdés b) pontja szerint, amennyiben megalapozottan feltehető, hogy a gyanúsított megszökött vagy a hatóság elől elrejtőzött talán legszigorúbb a követelmény a vádemeléshez. Ez a feltétel – a gyakorlati tapasztalataim alapján – sokszor lehetetlennek látszik, és még nagyvonalú hozzáállás mellett is bizonytalannak érzem, akárcsak – az Alkotmánybíróság által megkívánt – valószínűség fokának elérését is. Vannak esetek, amikor egyáltalán nem tudunk megalapozottan következtetni a terhelt felrőható magatartására, mert egyszerűen nincs semmiféle adatunk erre vonatkozóan. Ez persze nem jelenti azt, hogy sokat aggályoskodnék az ügyész, mikor indítványt tesz a vádlott távollétében való eljárás lefolytatására, vagy a bíró, amikor ekként folytatja le az eljárást.

A bíróságra aztán ugyanazok a terhek hárulnak, mint a vádemelés előtt az ügyészre. A terhelt felkutatására azonban nincsenek hatékony eszközei. A leglelküismeretesebb bíró is, miután visszaérkeznek a bírósági iratok például „ismeretlen” postai jelzéssel, és a terhelt egyéb laccímére is sikertelen a kézbesítés, legfeljebb annyit tud tenni, hogy megkeresi az illetékes rendőrkapitányságot annak érdekében, hogy küldjenek ki egy járórt a terhelt otlétének ellenőrzésére. A rendőrrjárőr kimegy a címre, kikérdezi az ott lakókat és a szomszédokat, majd készít egy jelentést a tapasztalatairól. A legtöbb esetben ez a kutatás is eredménytelennek bizonyul. Ezt követően szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén, elfogatóparancsot bocsátunk ki a terhelt ellen, és ezzel máris vélelmezzük, hogy a hatóság elől elrejtőzött. Erős kételyeim vannak azonban, hogy elegendő-e mindez a terhelt felrőható magatartásának valószínűsítéséhez?

⁵ 14/2004. (AV. 7.) AB határozat.

⁶ Uo.

⁷ Lásd a BH 2002. 391., BH 2003. 148., BH 2003. 183. szám eseti döntéseket.

⁸ A bűnvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. törvénycikk 472. § első fordulata.

Az Emberi Jogi Bíróság több ítéletében kifejezésre juttatta, milyen minimum követelményeknek kell megfelelni a vádlott távollétében lefolytatott eljárás során. A vádlott nem terhelhető azzal, hogy bizonyítsa, nem kívánta magát kivonni az eljárás alól, ellenben a hatóság kötelessége, hogy mindent megtegyen annak érdekében, hogy a vádlottat előállítsa. Erre azonban, a fentiekben kifejtettek szerint, elég szűk mozgásteret van a hatóságoknak.

A vádlott nem szankcionálható azzal, hogy korlátozzák a védelemhez való jogát, vagyis a távollétében is megilleti ez a jogosítvány, éppen ezért a védő alkalmazása kötelező, ha ilyen eljárás folyik. Követelmény továbbá, hogy a terheltnek legyen lehetősége új eljárás kezdeményezésére, miután tudomására jutott, hogy távollétében elítélték. Ez a jogorvoslati lehetőség pedig nem függhet attól, hogy a terhelt ki tudta-e menteni korábbi távolmaradását, vagy sem.

A jogalkotó processzuális hátrányok kilátásba helyezésével igyekszik rávenni a terheltet a tárgyaláson való megjelenésre⁹, hiszen ezáltal elesik a személyes védekezés jogától, nincs lehetősége a tanúval való konfrontálódásra¹⁰, illetve távolléte nem akadályozza bűnössége kimondását, és vele szemben büntetés kiszabását. Ugyanakkor garanciális elemként biztosítja a jogorvoslati jogot, mely pusztán azon az alapon illeti meg a terheltet, hogy távol volt az eljárástól.

Ha megvizsgáljuk a hatályos Be.-t, kiolvashatjuk belőle, hogy a nemzetközi elvárásoknak megfelelő garanciákat biztosít nemcsak az eljárási szabályok, de a jogorvoslat tekintetében is. Annak fényében, hogy az eljárás mely szakaszában kerül elő a terhelt, élhet különféle jogorvoslati lehetőségekkel, indítványozhatja a tárgyalás anyagának ismertetését és a bizonyítási eljárás újra megnyitását. Az ügydöntő határozat meghozatala után a tárgyalás megismételhető. Ha a másodfokú bírósági eljárásban bukkan fel a terhelt, akkor sor kerül a kihallgatására, emellett bizonyítás felvételére is van lehetőség. Harmadfokú eljárásban a bíróság hatályon kívül helyezi az első- és másodfokú ítéletet, és új eljárás lefolytatására ad utasítást. A jogerős határozat megléte esetén pedig perújításnak van helye.¹¹ Láthatóan egy kidolgozott garanciarendszerrel van dolgunk, és ismét hangsúlyozom hazánknak nincs semmiféle restanciája a távollétes eljárás szabályozásával kapcsolatban. Eljárási törvényünk maradéktalanul megfelel a velünk szemben támasztott kritériumoknak. Mégsem hagy nyugodni, és ott motoszkál bennem a kérdés, hogy elegendő-e és rendjén van-e mindez? A következő ügy igazolja, hogy fenntartásaim nem indokolatlanok.

K. S., koszovói állampolgárt távollétében hat év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés-büntetésre és tíz év kiutasításra ítélte a D. Városi Bíróság rablás büntette és más bűncselekmények miatt.¹² Az ítélet 2004. június 7. napján jogerőre emelkedett, és végrehajthatóvá vált. K. S. buszsofőrként dolgozott, míg 2004. december 5. napján a hajnali órákban le nem tartóztatták Triesztben. Közölték vele, hogy elfogatóparancsot bocsátottak ki ellene, mely alapján kiadatási őrizetbe veszik, majd 2005. január 29. napjáig előzetes letartóztatásba került Milánóban. Innen szállították őt Magyarországra, és vették rajta foganatba a vele szemben kiszabott szabadságvesztés-büntetést. K. S. mindvégig arra hivatkozott, hogy nem tud az esetről semmit, illetve az ítéletben nem az ő édesanyja neve és lakcíme szerepel. Mint utóbb kiderült a D. Városi Bíróságon kezdetben még jelenlévő terhelt egy hamis útlevétől K. S.-nek adta ki magát, visszaélve K. S. személyi adataival. Ezt követően kivonta magát az eljárás alól.

⁹ BÁRD, 2005. 223.

¹⁰ CSAK Zsolt: *A tárgyalás vezetése – a tárgyalás rendje – jelenlét a tárgyaláson*. In: Dr. habil. Fenyvesi Csaba (szerk.): *A Magyar Büntetőjogi Társaság Jubileumi Tanulmánykötete*. Budapest-Debrecen-Pécs, 2011. 82.

¹¹ Be. 531. §.

¹² A jogesetről bírósági fogalmazóként, a mindennapi munkavégzés során szereztem tudomást, azonban ezt a határozatot nem tették közzé a Bírósági Határozatok Gyűjteményében, ekként a forrást nem áll módomban megjelölni. Az irányadó jogszabályok (A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény XII. fejezete, illetve a 29/2007. (V. 31.) IRM rendelet) szerint az anonimizált határozatok bárki számára hozzáférhetők, jelen esetben azonban nem közölhető sem az ügy száma, sem pedig a határozatot hozó bíróság neve.

A megyei bíróság a perújítási eljárás elrendelésekor 2005. május 13. napján kelt végzésével félbeszakította K. S. büntetését. Az „elítelt” több mint félévet töltött fogvatartásban, és egészen 2009. október 5. napjáig – vagyis közel öt évig – állt büntetőeljárás hatálya alatt. Elveszítette munkáját, a családjával nem tudott kapcsolatot tartani, feleségének el kellett adnia ingatlanukat, hogy biztosítsa a gyermekeik megélhetését.

Jelenleg az egyik törvényszék polgári bírósága tárgyalja az ügyet, melyben K. S. felperes magas összegű vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetésére kéri kötelezni a Magyar Államot az őt ért sérelmek miatt.

Hangsúlyozom, hogy ez egyedi eset, ebből nyilvánvalóan nem vonhatunk le messzemenő következtetéseket a távollévő terhelttel szemben folytatott eljárás működésére vagy éppen létjogosultságára vonatkozóan. Az is egyértelmű, hogy ebben az esetben olyan mulasztásról van szó, amely miatt egyértelműen az eljáró hatóságokat terheli a felelősség. A „félreértés” ugyanis egy egyszerű ellenőrzéssel tisztázható lett volna. Különösen, hogy a bírósági iratokból kiderül, oly mértékben különbözik K. S. a valódi terhelttől, hogy már ránézésre is egyértelmű lett volna, hogy a két személy nem azonos.

Mindenesetre az ügy gondolkodóba ejtett. Feladhatjuk-e a tárgyalás legfontosabb elvét, a közvetlenséget, amely mellett Finkey, a Bp. és már a római jog korában is következetesen kitarítottak? Nélkülözhetjük-e a közvetlenséget a bűnösség kimondása esetén? Ér-e ennyit az állami büntetőigény érvényesítése?

A legtöbb távollétes ítéletet végre sem tudják hajtani, de amennyiben mégis, akkor látható módon adódhatnak problémák. Még olyan esetekben is, melyek nem számítanak ennyire extrémnek, mint az általam ismertetett. Felmerülhetnek olyan körülmények ugyanis, melyek alapján, ha nem is felmentéssel zárul az eljárás, más bűncselekményben találják bűnösnek, vagy enyhébb büntetést szabnak ki a terhelttel szemben. Természetesen ez a kockázata a távollétes eljárásnak, de feltétlenül fel kell vállalnunk ezt?

A Bp. igen elegánsan oldotta meg a kérdést, tartózkodott attól, hogy a szökevény vagy távollévő bűnösségét megállapítsa, azonban a vagyoni hátrányok alkalmazásától nem riadt vissza. Ha közelebbről szemléljük, sok előnyünk nem származik abból, hogy elítéljük a távollévő terheltet, ellenben az ő számára még kedvezményeket is jelenthet.

Anyagi jogi szempontból a büntetés elévülésének kezdő időpontja főszabály szerint a jogerőre emelkedés napjával indul.¹³ Ez azt jelenti, hogy a hosszabb távollét, akár végleges kedvezmény, a büntetés alóli mentesülés lehetőségével is kecsegtetheti az ügyesen rejtőzködő terheltet. Az viszont nem hagyható figyelmen kívül, hogy például egy nemzetközi elfogatóparancs kibocsátásának tetemes költségei vannak. Ezek a ráfordítások sokszor nem is állnak arányban az elkövetett bűncselekménnyel. A perújítási eljárás lefolytatását követően, pedig egyenesen elszörnyedünk, hogy a terheltet fel kell menteni, vagy megállapítható ugyan az elkövető bűnössége, de oly sok időt töltött előzetes fogvatartásban, hogy már rég leülte a büntetését. Nem sokkal később pedig a terhelttel felperesként találkozunk egy polgári perben, ahol a Magyar Államot marasztalják, és kötelezik arra, hogy fizessen meg a terheltnek egy jókora összeget kártalanítás jogcímén. A büntetőeljárásban felmerült bűnügyi költség viszont milliós nagyságrendű, mely az esetek túlnyomó részében egyáltalán nem térül meg.¹⁴

A vádlottnak ugyanakkor az ésszerű eljárási határidő betartása sem érdeke, az időmúlás – tulajdonképpen objektív alapon – a terhelt javára értékelendő a büntetéskiszabás során. Nyilván szerepet kap a vádlott felróható magatartása, de végső soron az a „szabály” érvényesül, hogy minél hosszabb ideig tart maga az eljárás, annál enyhébb ítélet születik. Az Emberi Jogi Bíróság

¹³ Megszakítja az elévülést a büntetés-végrehajtási bíró eljárása során kibocsátott elfogatóparancs is.

¹⁴ Azt is csak mellékesen jegyzem meg, hogy a bíróság maga előlegezi ezeket a költségeket saját forrásainak kárára.

gyakorlatából pedig, miszerint nem várható el, hogy a terhelt bizonyítsa azt, nem akarta magát kivonni az eljárás alól, egyenesen az következik, hogy a bíróság tulajdonképpen egyáltalán nem értékelheti az ő esetleges felróható magatartását a büntetés kiszabás körében, ha egyéb adat nem merült fel erre vonatkozóan.

A terheltnek számos előnye származhat tehát abból, ha következetesen kivonja magát a büntetőeljárás alól. Kissé sarkosabban személve ezt a kérdést, azt látjuk, hogy a végén mi, adófizető állampolgárok fizetünk a terheltnek, mert csorbát szenvedtek az emberi jogai egy olyan eljárás során, ami már a terhelt távollétében is csak költségeket jelentett a hatóságoknak. Gazdasági szempontból igencsak veszteségesnek tűnő vállalkozás a terhelt távollétében lefolytatott eljárás, bár az állam büntetőigénye nyilvánvalóan nem gazdasági alapokon nyugszik, és nem a költséghatékonyság a fő szervezési elve. Mégsem volna hátrány, ha racionalizálnák az eljárással kapcsolatos kiadásainkat, pontosabban mérlegre tennék, hol húzódik annak a határa, amikor még megéri lefolytatni a távollévő terhelttel szembeni eljárást. Az ár-érték arány talán nem hagyható egészen figyelmen kívül.

Egészen addig nincs gond ezzel a jogintézménnyel, amíg a nyomozás folyik. A vádemelést, és a terhelt szimbolikus elítélését is el tudom fogadni. Amikor azonban a büntetés-végrehajtás során a bíró szükségszerűen kibocsátja az elfogatóparancsot a terhelt ellen, már nemcsak az a veszély fenyeget, hogy akár teljesen ártatlanul kerül fogvatartásba, és sérülnek az emberi jogai, hanem az elítélését követően is a felkutatásával bajlódunk, és az ezzel járó, ijesztő mértékű költségek is elárasztanak bennünket. Megint csak arra a következtetésre jutok, hogy meg kellene találni azt a kört, ahol még érdemes lefolytatni a távollévővel szemben az eljárást. Amennyiben az állami büntetőigény érvényesítését emeljük a középpontba, féltő hogy egyéb elveket félresöpörünk, és irracionális jogintézményeket alkotunk.

Végso megállapításom, hogy a közvetlenség elvét érdemében sérti, ha a vádlott tárgyaláson való jelenlététől eltekintünk. Ezen elv áttörésének kivételesnek kellene lennie, ugyanis csak e „kivételesség és átmenetiség”¹⁵ révén valósulhat meg a tisztességes eljárás elvének való megfelelés. Mindemellert az intézmény hatékonysága több szempontból is megkérdőjelezhető, az alkalmazásával járó előnyök pedig leginkább a terhelt oldalán jelentkeznek.

TÍMEA MAJOROS

Procedure against an absent defendant

(Summary)

The procedure against an absent defendant has been relatively untouched by the amendments of the legislator for a couple of years. In spite of that, the reason why I founded this special procedure interesting is a suprising case. It happened to K. S., a citizen from Kosovo, who was sentenced for six years imprisonment by a Hungarian local court. The police arrested K. S. who was forced to serve the sentence. He protested against the whole procedure and declared that he was not the same person who had been sentenced for the punishment. At the end of the retrial procedure the court determined that K. S. was innocent. The real defendant had a forged passport with false personal particulars and the criminal procedure was conducted in his absence. Now K. S. has a claim against the State of Hungary for compensation.

¹⁵ A 14/2004. (V. 7). AB határozat szóhasználata.

The provisions of the procedure against an absent defendant in the act of criminal procedure are absolutely conform to the international requirements and expectations. However, I have some concerns about this legal institution. It violates the principle of directness, even more, the danger of the due process of law and the computabilty of the procedure is hidden in it.

My main questions are can we give up the principle of immediacy to punish the defendant and to demonstrate the power of the state? Why is it so important to have a symbolic sentence against the absent defendant? The total costs of this procedure are very high so why do we insist on this legal institution?

My final conclusion is that the efficiency of the procedure against an absent defendant is highly doubtful so it should be reviewed by the legislator in the spirit of rationality.